

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Decimvm Sextvm. De Immunitate Tributorum & Vectigalium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

sine causa dissentit. Nil obedientia prodesse videretur humilibus (inquit Innocentius Tertius Pontifex) si contemptus contumacibus non obeffet.

CAPVT DECIMVM-SEXTVM.

De Immunitate Tributorum & Vectigalium.

Homo in cæterorum animantium conuentu, quibus solâ ratione, non aliâ dote præstat, dum singula corporis sui ornamenta prædicaret, risum alijs mouit. Quid habes, inquiunt, quod iactes? Si vires: pecudibus multis, ferisque maiores natura concessit. Si formam: à Paucibus, & multis animalibus decore vinceris. Si velocitatem: nec equo, nec lepusculo par es. Si capillum: formosior in Leonum ceruice horret iuba: si vocem, clariorem canes, acutiorem Aquilæ, dulciorem, mobilioremque lusciniæ habent. Si visum, à lynce superaris, vt à cæco talpa, auditu, ab aranea, tactu, à vulturibus odoratu. In Comitibus trium Ordinum vbi Leodiensis Populus suam à Tributis & Vectigalibus immunitatem iactitat, quàm potiori iure Clerus, & Eques respondere possunt? Minor si digniori laudes suas prædicat ex illius ore fiunt sordidæ. Si vsquam Collectarum & Tributorum exemptiones legibus fundatæ exquiruntur, fas erit eas apud Ecclesiasticos in sortem Dei electos inuenire, quos sacri Canones exemere, seuerissimis in contrauentores poenis sancitis, excommunicationis nimirum & interdicti. Proximè ab illis, apud Nobiles, quos

quos in memoriam rerum à maioribus longo ordine gestarum, & obsequiorum, quæ in militia præstant, aut præstitere, aut ius Ciuile, secundum multorum opinionem ijs oneribus soluit, aut consuetudo penè generalis liberos fecit. Quo fonte Populus hanc libertatem à Tributis, in quæ, vbiuis locorum Ciues & Incolæ nascuntur, hausit? Replicabit, quod speciali Philippi Romanorum Regis priuilegio datam anni 1208. præferente: & Pacto, vel Pace Clericorum de anno 1287. nitatur. De Priuilegio posterius in capite separato videbimus, Pactum seu Pacem (sic frequentius vocant) Clericorum videamus. E præcedentibus non rarò lumen ad secuta præluet. Lux Historia est. Sub Alberto de Cuicke secundo eius nominis Episcopo, quem queruntur Annales indulgentiâ suâ multum Ecclesiæ iuribus nocuisse, dum Leodium aliquoties integratâ clade fermitum, vallis & aggeribus, quæ corruerant, recluderetur, excanduit Laicorum in Clericos indignatio, quos cum familijs de facto Tributis grauare præsumpserunt. Eò vsque Laicorum erumpente proteruia, vt detrectantibus meritò Ecclesiasticis iugum insolitum subire, vnum illorum carceri mancipauerint, & alios vulneribus, plures indignis contumelijs affecerint, *Episcopo* (hæc tria verba sunt Chronistæ) *cum Laicis consentiente*. Ecclesiasticorum fortis fuit, & imitanda constantia. Nullus carceris aut necis minis territus de officio latum vnguem decessit: à Diuinis & Sacris in violatarum libertatum vltionem cessatum est, nec ante de reconciliatione agi fuerunt, quàm, ipso Episcopo præsentem, ciues iurati adpromitterent, nihil in futurum aduersus libertatem

Ecle-

Eclesiasticam molituros. Sub Hugone de Petra Ponte proximo Alberti successore, vt inchoatum opus perficeretur, producto à porta Pagani vsque ad Sanctam Walburgem muro, anno 1203. Eclesiasticis, Nobilibus & Ciuibus in id consentientibus, permissu Episcopi Pedagogium (Tributi genus sat notum) ab ingredientibus exactum & solutum fuit. Et eadem occasione pulcherrima filua, à Glano dicta, magnum ob viciniam Ciuitatis decus, radicibus extirpata, duabus precij partibus Principi & fabricæ Ædis Lambertinae, tertiâ mœnibus & turribus Urbis attributâ. Sub Henrico à Geldria Ciuibus in Cleri priuilegia rursùm insurgentibus, Henricus ipse & vniuersus Clerus in detestationem, Urbem reliquerunt, & Ciuibus culpam purgantibus anno 1253. 14. Kalend. Decemb. non aliter regressi, quàm si nudis pedibus & accensos cereos manu gestantes ciues in Ecclesiam vsque deducturi obuiam venirent, & in multam delicti memorem, quotannis nouem hamas vini traderent. Et post paululum machinatore quodam Henrico de Dionanto (quem primum populus Dæmogogum habuit) sopita rursùm exarsit discordia, illo & complicibus Gabellam cereuisiæ lapsu temporis abolitam ad quinquennium protrahere conantibus, quo irritatus Clerus denuò è Ciuitate excessit anno 1254, interuentu tamen Petri Capucij Legati Apostolici preuia satis factione est reuersus. Quieuit maioribus breui excitanda vndis tempestas, sufflante eodem seditionis Borea. Anno siquidem 1285. Potiores populi, Insignium vocabulo ab Annalibus designati, vœnalium rerum indictionem insolente audacia introduxerunt,

Episcopo & Clero inconsultis, & improbantibus, qui Hoyum idè ad annum & menses decem secesserunt, regressi anno 1287. Ioanne Brabantia Duce, & ipsomet Episcopo Pacis, & concordia, precante populo, auctoribus. Qua sublatum & vetitum fuit imposterum Tributum, nisi quod ad proximos octodecim annos è solâ cereuisiâ penderetur, in solos murorum, vallorum, pontium, & platearum vsus conuertendum. Quamquam, vt à scriptoribus est animaduersum, nullum aliud publicæ illius pecuniæ extiterit monumentum, præter fontem in foro publico, cum fistulis plumbeis, turriculâ venustâ desuper fabricatâ. Et hæc est famigerata concordia, quæ nomen Pacis Clericorum accepit, & ab inde retinuit: quia exasperatus Clerus lege ibi scriptâ iniurioso populo fuit reconciliatus. Paciscentes ex vnâ parte fuere vterque Clerus, Primarius, & Secundarius, ex alterâ Magistri, Scabini, Iurati, Consilium, & Communitas Leodiensis, Principe, vt ad Paciscendum habiles & idonei forent, suam adhibente auctoritatem. Potissimus Concordati articulus, quo sublatum fuit quod vi gliscebat Vectigal, adactis hinc inde iuramento contrahentibus, & eorundem in perpetuum successoribus, ne illud vlllo tempore iussum aut toleratum vellent, excepto, vt dixi, ad octodecim annos Cereuisiario, ad ratam octo denariorum Leodiensium in singulas hamas. In firmitus Reciproca adiurationis robur supplicatum Episcopo vt decerneret excommunicationis pœnam per contrauentorem quemcunque incurrendam. Fluxa interim fuit fides: quid enim Populo inconstantius sub vmbra cuiusdam

dam

dam libertatis luxuriante, aut aliquo colore lucri affulgente? Nam sub Adolpho de Waldege anno 1302. declinante iam præscriptorum octodecim annorum termino, subornantibus Scabinis (vt nonnunquam inde nascuntur iniuriæ, vnde iustitiam profluere oporteret) adolescentes quidam discoli, vnicolore vestitu, quo se internosent, qui se Pueros de Francia nuncupabant, è cunctis mercibus & vānalibus rebus tributum exegerunt: sed in irritum cessit conatus, Scabinis, operā maximè Cleri Primarij, ad regulam reductis. Neque ad iactatam immunitatem & exemptionem subseruiūt duæ apochæ aut declarationes, vnā Henrici de Geldria anno 1249. qua agnoscit quod nihil iuris habeat ad exigendum tributa & vestigalia vlla, quocunque nomine censeantur: altera Adolphi de Marka 1332. fatentis pecuniariam summam ex parte vtriusque Cleri, Nobilium, Ciuitatis & Patriæ Leodiensis, id est vno verbo, trium Ordinum ipsi donatam, esse gratiosam, intuitu necessitatis factam, nec trahi in consequentiam debere. Quid enim magnum fecit Henricus, fatendo non esse ipsi ius imponendorum per se tributorum? cum quilibet Princeps Imperij Regalia eiusmodi non habeat, nisi à Cæsare concedantur, neque habita exerceat per facti viam citra pertentatum suorum Ordinum consensum; ciuilitè & vrbane agere, quàm prædurè malens. Maturò iudicio & lento gradu in hac materia procedi solet: in tantum vt ex Imperiali constitutione anno 1576. Ratisbonæ promulgata vltra Imperatoris consensum, hodie Electorum voluntas inquiratur & interponatur. Motum verò tunc temporis Henricum subodoror fuisse

flagitationibus & querimoniis Ecclesiasticorum, ægerri-
 mē ferentium eum Ciuitatensibus ad notabilem pecu-
 niæ summam & rebellionis causā mulctatis, vt esset
 vnde ea corraderetur, permisisse impositionem Tributi
 (Malotoutam apellabant) super vānalitiis, ob quam
 rem anxij, & non fictē dolentes, Organa in omnibus
 Ecclesiis deposuerant, vetito etiam ne defunctorum cor-
 pora in cæmeteriis, & sacris locis inhumarentur. Me-
 minerunt proinde Historici pauco tempore Malotou-
 tam durasse, & nummos inde contractos Henrico nu-
 meratos in turris Walburgensis constructionem ces-
 sisse. Adolphi declaratio minūs facere potest. Si nam-
 que pecunia fuit ei gratuito, & merē liberaliter donata,
 quid eum remoraretur quo minūs munus esse munus
 agnosceret, & liberalem donationem, damnosæ non fu-
 turam consequentiæ. Suspisor autem ex parte Ciuita-
 tis non fuisse donatiuum, sed realis debiti exsolutio-
 nem. Præcesserant immediatē binæ Paces, vna eaque
 prior de Floenne 1. Iunij 1330, posterior de Geneffe &
 de Wottemme 10. Iulij 1331, & ex vtraque pecunia-
 rium pactum, specificē ex pace de Floenne Ciuitaten-
 sibus per Arbitros ad quinquaginta & septem millia li-
 brarum in damnorum illatorum reparationem condem-
 natis. Non valentibus eam summam pendere, tota Pa-
 tria subuenerit: cuius respectu gratia erat, quod Ciui-
 tatis respectu erat debitum. Non insisto tamen, sed in
 medio relinquo. Hūc nunc oratio nostra redit. Pace
 aut foedere Clericorum nihil ciuibus additum, sed vfur-
 patoribus ademptum: & nullam exemptionem agni-
 tam, sed abusus sublato. Præfectam prauis corruptelis
 radicem

radicem, lata lege ne cui liceret imposterum vectigal
vllum innouare, nisi scilicet authore Principe aut de
Ordinum consensu. Quid miri? cum in omni actu in-
telligatur semper excepta & reseruata authoritas supe-
rioris. Et Ciuitas ipsa per tertium articulum pacti de Ge-
neffe non obscure testetur posse cum Principis autori-
tate consentire in Tributorum impositionem, dum eam
facultatem abstrahit à Magistratu & Consilio Ciuico,
Tribubus Operarum attribuens. Et pertriti iuris sit,
Quæ mutuo sunt conuenta consensu, mutuo posse dis-
solui. Nullus itaque immunitatis prætextus à Pace
Clericali ciuibus desumi potest, per quam Clericorum
indemnitati duntaxat est consultum. Illorum scelus &
inaudita oppressio huic Paci causam dedit, vt Clerici
in priscam & natiuam assererentur libertatem. Nec alio
argumento Oppidani exemptionem sunt inde assecuti,
quàm quo prædones & grassatores rude donatos dice-
remus, cauto per loci Magistratum, ne deinceps præ-
dari & grassati impunè esset. Quod in viatorum gra-
tiam & itinerum securitatem sanciretur, in latrunculo-
rum odium & pœnam. Ab illa Pace quoties indicta &
nullo impedimento exacta tributa? Adhuc hodie con-
tinuato Principis permissu Gabellæ vini, cereuisiæ, hul-
larum & pannorum penduntur, quarum initium no-
stram antecedit memoriam. Et olim longo post eam Pa-
cem interuallo rerum quasi omnium indictionem habe-
bat Princeps, non abnuente Ciuitate, cuius aliquod
exemplum sub Ludouico Borbonio legimus extitisse.
Vix continear quin immunificos Immunitatum harum
iactatores interpellem. A quibus Muneribus, Imperiali-

bus, Circularibus, an Prouincialibus eximantur? A Prioribus, quo iure aut pacto? Cum eo ipso quo sunt Imperio subiecti, & Circuli pars Westphalici, onera subditorum nec possint, nec debeant effugere, & tanquam membra ad corporis & publicæ salutis salutem contribuere. An magis à Prouincialibus, quæ vnà cum prioribus, ipsimet Trifundarij Domini, Cathedralis Ecclesiæ scilicet Prælati & Canonici, vltro cum tota Nobilitate, causa subsistente, subeunt? Ergone si offerretur eiusmodi exemptio, oblatam acceptarent? Propriæ salutis parum amantes & honoris incurij futuri. An Romanis orbis Dominis, & acerrimis libertatum vindicibus libtiores esse vellent? Fundato latè Imperio, Prouinciæ equidem tributis ingentibus grauabantur, sed non idè Romani prorsus expertes. Legisse videor quod M. Liuius, & C. Claudius Censores vectigal nouum ex annonâ Salinaria statuerint, & Liuius cognomen Salinatoris inde inditum, quod eum id genus vectigalis commentum populus crederet, & in precio salis maximè eæ Tribus onerarentur, quarum operâ quondam fuerat damnatus. Quod si Leodij id tributum renouaretur (pridem enim in vsu fuit) parum verè vsurpare possent Vociferatores soliti, antiquum Plebei hominis dictum, Eodem precio sal mihi perhibetur ac tibi. Qui si æuo L. Papyrij Cursoris viuerent, & onerum postularent remissionem, tale quid referrent, quod Equites ab eo ausi petere, vt sibi pro re bene gesta laboris aliquid laxaret; quibus ille, Ne nihil remissum dicatis, remitto, inquit, Ne vtiq; dorsum demulceatis, cum ex equis descendetis, De genere Prouincialium sunt indictiones

quæ

quæ in Arcium & Stationum munitiones, & Præsidia-
riorum stipendia imponuntur. Quid in hac specie Ro-
mani egerint, attendant. Postquam Senatus decreuit, vt
stipendium miles de publico acciperet, cum ante id tem-
pus de suo quisque functus eo munere esset, & Tribuni-
plebis in aduersum edixissent auxilio se futuros ijs qui
tributum non contulissent, Patres primi æs graue plau-
stris (quia nondum argentum signatum erat) in æra-
rium conuexerunt, primores deinde Plebis, ac nouissimè
plebs tota certatim. Capitolio à Gallis obseffo, Roma-
nis fame urgente ad deditioem compulsis pacta mille
pondo auri matronæ è priuato cultu & mundo muliebri
corrosa lubentes subministrarunt: vt ob id non imme-
ritò honos iis decretus sit, vt earum, sicut virorum, so-
lemnis laudatio esset.

CAPVT DECIMVM-SEPTIMVM.

*De Priuilegio Philippi Romanorum Regis, quod Philippiana
vulgò nuncupant.*

AVream Fortunæ statuam Imperatores pagani in
secretioribus Penatibus aut Larario olim asserua-
bant, quæ à prædecessore, si vis aberat, in successorem
transibat. Eam Cocceius Nerua Traiano adoptato mi-
sisse traditur cum hoc versu *Telis Phabe tuis lachrymas ulci-
scere nostras.* Philippina esset Leodiensibus quoddam
Palladium, sed cum inuitâ Mineruâ, & non è Iouis ce-
rebro prodierit, fortunæ litatum maluerunt, & pro
aureo